

Vammaispolitiikan suunta – kohti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa

Aini Kimpimäki

31.1.2011

Vammaiset henkilöt – potilaasta kansalaiseksi

- 2000 –luvun alun vammaispolitiikan yleisenä tavoitteena vammaisten henkilöiden yhteiskunnallisen aseman kehittäminen, ihmisoikeudet ja syrjinnän estäminen.

- Suomen vammaispoliittinen ohjelma (VAMPO 2010-2015)

Vahva pohja osallisuudelle ja yhdenvertaisuudelle

– Sanoista tekoihin – teoriasta käytäntöön yhdessä sovitusti

VAMPO: laajalla rintamalla – yksityiskohtia hioen

- Tausta:
 - VN:n vammaispoliittinen selonteko sekä
 - YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (2006)
- Valmistelu 2008 - 2010
 - Ministeriöt (9 alaisine laitoksineen), VANE, THL, Vammaisfoorumi, Kuntaliitto, työmarkkinaosapuolet
 - Valmisteluprosessin osana: ohjausryhmä, teemakokoukset, alueelliset ja valtakunnalliset kuulemistilaisuudet, netti- ym. palautemahdollisuudet (mm. luonnosraportti avoimena)
- Tavoite:
 - vammaispolitiikka osaksi yhteiskunnan eri toimintoja

VAMPO

- Sisältöalueita 14
 - Itsenäisen elämän eri ulottuvuuksia (perhe-elämä, kommunikointi, opetus, työelämä, toimeentulo, opetus, liikenne, kulttuuri, rakentaminen, tutkimus...)
- Toimenpiteitä 122:
 - toimenpiteittäin vastuutaho, ajoitus, rahoitustarve ja seurannan mittarit
 - osin laajoja, osin yksityiskohtaisia toimia
 - vanhoja kehittämiskohteita ja pulmien ennaltehkäisyä
- Toimeenpano ja seuranta
 - Eri tahojen oma vastuu / kokonaisuuden koordinaatio osana YK:n sopimuksen seurantaa

Toimenpiteiden vastuut hallinnonaloittain

Hallinnonala	päävastuu/osavastuu	%
▪ STM	38 / 23	30
▪ OKM	23 / 4	13
▪ YM	12 / 9	10
▪ LVM	12 / 4	8
▪ SM	10 / 5	7
▪ TEM	6 / 8	7
▪ OM	6 / 7	6
▪ UM	9 / -	4
▪ VM	2 / 6	4
▪ Muut/kaikki	6 / 16	11

Mitä keinoja tarvitaan osallisuuden ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi?

■ Valtavirtaistaminen hallinnonalalla	44
■ Ohjaus	25
■ Tietopohjan vahvistaminen	22
■ Lainsäädäntö	12
■ Asenteet, koulutus, tiedotus	12
■ Eri toimijoiden yhteistyö	4
■ Rahoitus, voimavarat	3

Vammaispolitiikan tuleva rahoitustarve ja toimenpiteiden ajoitus

■ Rahoitustarve:

- Ei lisärahoitustarvetta 61 %
- Edellyttää lisärahoitusta 21 %
- Selvitetään jatkossa 18 %

■ Ajoitus:

- Kattaa lähinnä tulevat vuodet (2015+)
- Tulevan hallituksen ohjelma tärkeä!

Kommunikointi ja tiedonsaanti – tavoitteet

- Tulkkauspalvelujen Kelasiirto – kehittämistyö (21)
- Tulkkauspalvelut eri hallinnonaloilla (22)
- Tieto- ja viestintäjärjestelmien esteettömyys (mm. muuttuva teknologiaympäristö 23)
- Esteettömyys julkisen hallinnon kehittämistyössä (24)
- EU:n eInclusion –hankkeen jalkauttaminen ja hyödyntäminen (25)
- Häätäpuhelinpalvelut myös tekstiviestillä (26)
- Digitaalisen oppimateriaalin saaminen (27)

... jatkoa

- Opiskeluun ja oppimiseen liittyvien sähköisten palvelujen esteettömyys (28)
- Puhelinpalvelujen ja sähköisten palvelujen saavutettavuuden edistäminen (29)
- Kirjastojen digitaalisten tiedostojen käyttömahdollisuus (30)
- Vammaisten henkilöiden osallistuminen ja asiantuntemus tekniikan kehittämisessä ja toimeenpanossa (31)
- TV-ohjelmien esteettömyys (32)
- Viestintäpolitiikan esteettömyyden kehittäminen (33)

VAMPOn toimeenpanon ja seurannan kärki

- YK:n yleissopimuksen ratifioinnin edellyttämien säädösten voimaansaattaminen
- Vammaisten henkilöiden sosio-ekonomisen aseman parantaminen ja köyhyiden torjunta
- Erityispalvelujen ja tukitoimien saatavuuden ja laadun varmistaminen maan eri puolilla
- Yhteiskunnan esteettömyyden laaja-alainen lisääminen
- Tietopohjan ja vammaistutkimuksen aseman vahvistaminen

Valmistelun opetuksia (Ainin lista)

- Yhdessä valmisteleminen – laaja ja avoin keskustelu – lisää ymmärrystä, vaikka tieto lisääkin tuskaa. Yhteisymmärryksen löytäminen vaatii aikaa ja sovittelua.
- Tarvitsemme toisiamme ohjelman valmistelussa, toimeenpanossa ja seurannassa!
- Vammaispoliittinen keskustelu laajentunut ja täsmentynyt ja vastuu jäsentynyt hallinnonaloilla.
- Mikä strategia julkisen sektorin ulkopuolisen maailman, mm. yksityisen sektorin, haastamiseksi?
- Isokin asia voi mennä eteenpäin, kun ”aika on kypsä” – pienikin asia takkuu, jos ajoitus ei ole oikea.
- Poliittinen tuki auttaa voittamaan vaikeuksia ja antaa näkyvyyttä!

